

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal,  
t.a.v. de vaste commissie Onderwijs, Cultuur & Wetenschap

21 mei 2021, Utrecht

Geachte leden van de vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur & Wetenschap,

Het geld wat beschikbaar is gesteld bij Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is een erkenning van de grote uitdagingen waarvoor het onderwijs zich gesteld ziet. Het is daarenboven een erkenning voor het moeilijke jaar waarvoor de mensen binnen het onderwijs voor hebben gestaan. Zowel leerlingen, docenten als ouders hebben het afgelopen jaar alles op alles gezet om onderwijs zo goed mogelijk vorm te geven. Ik spreek graag de hoop uit dat we deze veerkracht om te veranderen vast houden om bredere problemen in het onderwijs aan te pakken, daarvoor is dit geld een goed startschot.

Het is een misvatting om te denken dat het aanpakken van het ene probleem afleidt van het andere. Aangezien zoveel onderwerpen en problemen in het onderwijs met elkaar verbonden zijn, is groot onderhoud gewenst. Het LAKS ziet graag dat dit programma daar het startpunt voor is. Dat moet echter wel gericht. De coronacrisis heeft een vergrootglas gelegd op bestaande problemen, daarom moeten deze problemen ook worden meegenomen in het NPO. Hierbij noem ik onderwerpen zoals leesvaardigheid, de thuiszittersproblematiek en de toename van kansengelijkheid. Schrijnend dat PISA aantoonde dat 25% van de 15-jarigen functioneel laaggeletterd zijn<sup>1</sup>, dat ons land nog tienduizenden thuiszitters kent en dat ongelijkheid diepgeworteld zit binnen in het voortgezet onderwijs.

Het NPO richt zich vooral op het bijspijkeren van kennis en vaardigheden via effectieve interventies en kent in mindere mate interventies voor het herstel van het mentaal welbevinden. Uit de onduidelijkheid van de effectiviteit blijkt dat het nog zoeken is op het gebied van effectieve interventies het welbevinden is. Terwijl de nood heel hoog is: depressiviteit neemt toe, eenzaamheid neemt toe en suïcidale gedachten nemen toe<sup>2</sup>. Er is een toename van prestatiedruk door de doorgeslagen toetscultuur die ons land kent<sup>3</sup>. Deze verschijnselen hebben een langdurig en zorgvuldig herstelplan nodig en zullen niet volledig opgelost zijn als de vaccinatiegraad is opgelopen en we het normale leven kunnen gaan leven. Sport en cultuur zijn hiervoor goede opties, maar voor het welbevinden kan het ook goed zijn om niet continu op zoek te gaan naar een nieuwe activiteit, maar juist even minder te doen. Er moet een balans zijn tussen *ontspanning*, *ontsnapping* en *ontmoeting*.

<sup>1</sup> Trouw: [Resultaat PISA onderzoek leesvaardigheid jongeren](#).

<sup>2</sup> NJI: [Mentaal welbevinden jongeren in coronatijd](#).

<sup>3</sup> LAKS: [Prestatiedruk & toetscultuur](#).

Het LAKS moedigt de interventies aan, maar vraagt ook graag bredere aandacht dan enkel gericht op het bijspijkeren. Het lijkt erop dat het Nationaal Programma Onderwijs zal minder op de blijvende veranderingen. De punten zoals meer differentiatie met LOB of een brede brugklas zou meer tijd nodig hebben en zouden we daarna ook nog moeten blijven stimuleren. Het recente advies van de Onderwijsraad<sup>4</sup> biedt een nieuw model op een presenteerblaadje, gebruik het geld ook om scholen daarmee aan de slag te laten gaan. Daarnaast hoop ik dat er aandacht zal blijven komen voor vertragingen die zijn opgelopen op het praktijkonderwijs door het wegvallen van praktijkmogelijkheden en de doorlopende leerlijn vmbo-mbo.

Tot slot zou ik u er graag op willen aandringen dat het geld echt in de scholen terecht moet komen en niet blijft hangen in andere bestuurlijke lagen. Alleen op die manier kan er op de beste manier interventies worden gekozen ter behoeven van de kwaliteit van het onderwijs voor de leerling. De opzet waarbij het geld wel via de besturen verdeelt wordt, vraagt dus aandacht. Ook vraag ik u de aandacht, sinds de evaluatie van het passend onderwijs, voor thuiszitters vast te houden. Ook voor hen geldt: praat niet over deze leerlingen, maar met ze. Mede daarom heeft het LAKS een thuiszittersraad in het leven geroepen waarover ik u later graag nog verder informeer.

Hopelijk is deze 8,5 miljard euro het begin van flinke investeringen voor het onderwijs. Voor elke leerling.

Hoogachtend,

Nienke Luijckx

Voorzitter LAKS

<sup>4</sup> Onderwijsraad: [Later selecteren, beter differentiëren](#).